

AMBALAJ ATIKLARI YÖNETİM PLANI (AAYP) FORMATI

Ambalaj Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği kapsamında, ambalaj atıklarının kaynağında diğer atıklardan ayrı olarak biriktirilmesi, toplanması ve taşınması çalışmalarının kimler tarafından, nasıl, ne şekilde ve ne zaman yapılacağını belirtmek üzere ambalaj atığı yönetim planı hazırlanmalıdır. Bu amaçla plan formatı oluşturulmuştur. Planı dört ana bölümden oluşmaktadır. Birinci bölüm, sorumlu tarafları, ikinci bölüm mevcut durumu, üçüncü bölüm uygulamayı, dördüncü bölüm ise izlemeyi içermektedir. Ambalaj atığı yönetim planı bu formata göre hazırlanmalı ve ilgili taraflarca imzalı olarak Bakanlığımıza onaylanmak üzere gönderilmelidir.

1 İLETİŞİM BİLGİLERİ

Uygulamanın etkinliğini, izlenebilirliğini, denetimi ve kontrolünü sağlamak amacıyla sorumlu tarafların bilgileri aşağıdaki tabloya uygun olarak doldurulmalıdır.

Tablo 1- İletişim Bilgileri

Sorumlu Personeller	Adı, Soyadı	Meslek, Ünvan	Tel	Fax	e-posta
Belediye					
İl Çevre ve Orman Müdürlüğü					
Piyasaya süren/ Yetkilendirilmiş Kuruluş					
Lisanslı İşletme					

2 BÖLGENİN MEVCUT DURUMU

Bu bölümde mevcut durumun tespit edilmesi amacıyla, ayrı toplamanın yapılacağı bölgenin (İl, ilçe, birlik vb.), nüfusu, sosyo ekonomik yapısı, atık oluşumunu sağlayan merkezler, ayırma tesisleri hakkında bilgiler tablolara göre verilmelidir.

- 2.1 Bölgenin tamamının kışlık ve yazlık nüfusu aşağıdaki tabloya uygun olarak doldurulmalıdır. Nüfus bilgilerinde TÜİK'in nüfus sayımı bilgileri esas alınmalıdır. Yazlık nüfus hesaplanırken bölgedeki otel, yazlık vb. kapasiteleri ve doluluk oranı dikkate alınarak hesaplanmalıdır.

Tablo 2-Nüfus

Kışlık Nüfus	Yazlık Nüfus	Toplam Nüfus

- 2.2 Mahallelere göre aşağıdaki tablo doldurulmalıdır. Tablo doldurulurken konut yapıları (site, apartman, tek katlı, gecekondü vb); ısınma şekli (doğal gaz, soba, kalorifer); yerleşim yapısı (sanayi, konut, otel bölgesi vb) olarak belirtilmelidir.

Tablo 3-Sosyo-ekonomik Yapı

Mahalle Adı	Konutların Yapısı	Isınma Şekli	Yerleşim Yapısı

- 2.3 Bölgenin tamamında günlük olarak toplanan atık miktarına ait bilgi aşağıdaki tabloya uygun olarak doldurulmalıdır. Böyle bir çalışması olmayan belediyeler plan onaylandıktan sonra evsel atık miktarının tespiti amacıyla çalışma yapılmalı, 2.gelişme raporunda göndermelidir.

Tablo 4-Evsel Katı Atık Miktarı

Mahalle Adı	Evsel katı atık miktarı(ton/gün)

- 2.4 Belediye sınırları içerisinde oluşan atığın yüzdelerle dağılımları aşağıdaki tabloya uygun olarak doldurulmalıdır. Böyle bir çalışması olmayan belediyeler tarafından plan onaylandıktan sonra atık karakterizasyonunun tespiti amacıyla çalışma yapılmalı, 2.gelişme raporunda göndermelidir.

Tablo 5-Katı Atık Karakterizasyonu

Atık türü	Oranı (%)	Miktar (ton/gün)	Miktar (ton/yıl)
Mutfak atıkları			
Toplam Ambalaj Atığı			
Plastik			
Metal			
Cam			
Kağıt-karton			
Kompozit			
Diğer			

- 2.5 Belediye sınırları içerisinde veya bölge dışında olup yakın mesafede bulunan lisanslı/geçici çalışma izinli toplama-ayırma tesisleri harita üzerinde işaretlenmelidir. Belediye sınırları içinde lisanslı/geçici çalışma izinli toplama-ayırma tesisleri ile ilgili bilgiler aşağıdaki tabloya göre verilmelidir. Lisanssız olarak ambalaj atığı toplayan işletmelerin (depo, ardiye, tesis vb.) lisanslandırılması veya kapatılması için yapılacak çalışmalar belirtilmelidir.

Tablo 6-Ayırma Tesisleri

Mahalle Adı	Lisanslı/GÇİ TAT işletme adı	Toplama Bölgelerine Uzaklıkları

- 2.6 Eğer daha önceden ambalaj atıkları kaynağa ayrı toplanıyorsa günlük, haftalık, aylık olarak toplanan ambalaj atığının miktarı ve bunların malzeme cinsine göre dağılımı, çalışmaların devam edip etmediği, karşılaşılan sorunlara ve çözümlerine ait bilgi verilmelidir.

3 UYGULAMA PLANI

Bu bölümde; bölgenin mevcut durumu göz önüne alınarak, Yönetmelikte tanımlanan sistem doğrultusunda ambalaj atıklarının kaynağında ayrı toplama çalışmalarının kimler tarafından, nasıl, ne şekilde ve ne zaman yapılacağı belirlenmesi gerekmektedir. Uygulamaya ilk etapta ikinci bölümde verilen bilgiler ışığında özellikle sosyo ekonomik seviyenin yüksek olduğu, apartman ve siteler şeklinde planlı yerleşimin yoğun olduğu ve ambalaj atıklarının yüksek miktarlarda olduğu mahallelerden başlanılmalı, aşamalı olarak genişletilmelidir.

- 3.1 Ambalaj atıklarının kaynağında ayrı toplanmasını il ve ilçe belediyeleri kendileri yapabildiği gibi hizmet alımı yoluna gidilerek de yürütülebilmektedir. Yönetmeliğe göre, ambalaj atıklarının lisanslı işletmeler dışındaki kişiler tarafından toplanması, taşınması, geri kazanılması da yasaklanmıştır. Bu nedenle belediyelerin ambalaj atıklarını kendileri kaynağında ayrı toplaması durumunda ambalaj atıklarının toplanması ve ayrılması için bir tesis kurmalı ve bu tesis için İl Çevre ve Orman Müdürlüğünden lisans almaları gerekmektedir.

Hizmet alımı yolunu tercih edecek belediyeler ise, geçici çalışma izni/lisansı almış işletmelerle irtibata geçerek sözleşme imzalamalı, ayrı toplama çalışmalarını bu işletmelerle birlikte yürütmelidir. Lisanslı işletme ile yapılacak sözleşmenin süresi en az 3 yıl olmalı ve sözleşmenin örneği plana ilave edilmelidir.

- 3.2 Aşamalar belediyenin toplam nüfusu dikkate alınarak aşağıda verilen tabloya göre oluşturulmalıdır. Her bir aşama en fazla 6 aylık dönemi kapsamalıdır. Belediyelerin tercihine bağlı olarak aşama sayısı azaltılabilir.

Tablo 7- Nüfusa Göre Aşama Sayıları

Nüfus	Aşama sayısı
Nüfus \leq 25.000	1 aşama
Nüfus \leq 50.000	En fazla 2 aşama
Nüfus \leq 100.000	En fazla 3 aşama
Nüfus \leq 200.000	En fazla 4 aşama
Nüfus \leq 300.000	En fazla 5 aşama
Nüfus \geq 300.001	En fazla 6 aşama

- 3.3 Her bir aşamada kaynakta ayrı toplama çalışmasının yürütüleceği bölgede bulunan atık üreticileri belirtilmelidir. Mahallelere göre; nüfus, konut, okul, resmi kurum, satış noktası, hastane, fabrika vb. atık üreticileri, uygulamanın kaç aşamadan oluşacağı, her bir aşamanın başlangıç tarihi, lisanslı işletmelerin sorumlu olduğu bölgeler, aşamaların toplam nüfusa oranları, oluşan ambalaj atığı miktarları ile ilgili bilgileri içeren termin planı aşağıdaki tabloya göre hazırlanmalıdır. Aşama sayısına göre tablo uzatılmalıdır. Her bir aşama harita üzerinde renklendirilerek gösterilmelidir.

Tablo 8-Aşamaların Detayları

Aşamalar	Mahalle adı	Konut sayısı	Nüfusu	İşyeri sayısı	İşyeri çalışan sayısı	Okul sayısı	Öğrenci Ve personel sayısı	Kamu kurum kuruluş sayısı	Kurum Çalışan sayısı 200 m2 den küçük marketler sayısı	Satış noktası sayısı(200 m2 den büyük yerler)	Turistik tesis sayısı	Turistik Tesislerin toplam kapasitesi	OSB sayısı	OSB işletme sayısı	OSB çalışan nüfusu	Terminal sayısı	Aşama Nüfusunun Toplam Nüfusa Oranı %	Aşamaların Başlangıç tarihi	Oluşan Ambalaj Atığı Miktarı (Ton/Gün)	Sorumlu Lisanslı İşletme
1. Aşama																				
			Toplam																	
2. Aşama																				
			Toplam																	
3. Aşama																				
			Toplam																	
			Genel Toplam																	

Belediyenin tamamı aşamalandırılmalıdır. Aşama sayısına göre tablo genişletilebilir

- 3.4 Belediye sınırları içinde toplanacak bütün ambalaj atıkları (plastik, metal, kağıt, cam, kompozit) ve biriktirme yöntemleri (kumbara, konteynır, iç mekan kutusu ve poşet vb) ile ilgili bilgiler verilmelidir. Biriktirme yöntemi olarak kumbara, konteynırların yerleştirilmesi zorunlu hale getirilmelidir. Poşet sadece aşamaların başlangıcında eğitim verildikten sonra kısa süreli olarak tercih edilmelidir. İç mekan kutuları sadece resmi kurumlarda, okul içlerinde vb. yerlerde kullanılmalıdır. Toplu konut bölgelerinde konteynır ve kumbara mutlaka yerleştirilmelidir. Yerleştirilecek olan biriktirme ekipmanları site, dağınık yerleşim, vatandaşa olan mesafe, nüfus ve atığın miktarı göz önünde bulundurularak seçilmelidir. İhtiyaç duyulacak kumbara, konteynır, iç mekan kutusu ve/veya poşet sayıları, özellikleri, dağıtım sıklıkları, kişi başına yerleştirilen ekipmanlara ait bilgiler tabloya göre verilmelidir. Aşama sayısına göre tablo uzatılmalıdır. Ayrıca poşet, kumbara, iç mekan kutusu ve konteynırların resimleri planda yer almalıdır. Ekipmanlar yönetmelikte belirtilen kriterler göre düzenlenmelidir.

Tablo 9-Biriktirme Yöntemleri (Poşet, Kumbara, Konteynır, İç mekan kutusu)

Aşamalar	Mahalle Adı	Dağıtılacak poşet sayısı (6 aylık toplamı)	Poşetlerin dağıtım sıklığı	İç Mekan Kutusu Sayısı	Kumbara Sayısı	Kumbaralar arasındaki mesafe	Kumbara başına düşen kişi sayısı	Konteynır Sayısı	Konteynırların arasındaki mesafe	Konteynır başına düşen kişi sayısı
1. Aşama										
		Toplam		Toplam	Toplam			Toplam		
2. Aşama										
		Toplam		Toplam	Toplam			Toplam		
		Genel Toplam		Genel Toplam	Genel Toplam			Genel Toplam		

- 3.5 Kumbara, konteynır, iç mekan kutusu ve/veya poşetli toplama yapılacak caddeler, sokaklar, mahalleler ambalaj atıklarının toplama sıklığı, toplama gün ve saatlerini içeren bilgiler tabloya göre verilmelidir. Aşama sayısına göre tablo uzatılmalıdır. Kumbara ve konteynırların konulacağı yerler harita üzerinde işaretlenmelidir.

Tablo 10-Toplama Zamanı

Aşamalar	Mahalle Adı	Toplama Yapılacak (Cadde,sokak, bölge)	Toplama Yöntemi (Poşet, kumbara, konteynır, iç mekan kutusu)	Toplama Günü	Toplama Saatleri	Toplama sıklığı
1. Aşama						
2. Aşama						

- 3.6 Ambalajların belediye sınırları içerisinde toplanması için bir güzergah belirlenmeli ve bu toplama güzergahları harita üzerinde gösterilmelidir.
- 3.7 Ambalaj atığı toplama aracı olarak kullanılan araçlarla ilgili bilgiler tabloya göre verilmelidir. Aşama sayısına göre tablo uzatılmalıdır. Ambalaj atığı toplama araçları Yönetmelikte belirtilen hususlara uygun olarak giydirilmelidir. Yönetmeliğe göre giydirilmiş araçların resimleri plana ilave edilmelidir. Her aşamaya göre ihtiyaç duyulacak araçlar belirtilmelidir.

Tablo 11- Toplama Araçları

Aşamalar	Mahalleler	Araç çeşidi	İhtiyaç duyulacak araç sayıları	Kapasitesi (ton/adet)	Araçların Plakaları	Özellikleri
1. Aşama						
2. Aşama						

- 3.8 200 m² den büyük alış veriş merkezleri (AVM), marketler, toptan ve perakende satış yapan yerlerin tespiti yapılmalı bilgiler tabloya göre verilmelidir. Aşama sayısına göre tablo uzatılmalıdır. Biriktirme noktası bulunmayan satış noktalarına biriktirme noktasının kurdurulması ile ilgili alınacak önlemler ayrıca belirtilmelidir.

Tablo 12-Ambalaj Atığı Toplama Noktaları

Aşamalar	Mahalleler	Satış Noktası Adı	Adresi	Biriktirme Noktası Bulunup Bulunmadığı		
				VAR	YOK	AÇIKLAMA
1. Aşama						
2. Aşama						
GENEL	TOPLAM					

- 3.9 Ayrı toplama çalışmalarının geliştirilebilmesi ve yaygınlaştırılması için eğitimin sürekliliğinin sağlanması gerekli olup; bu amaçla her aşama için ayrı ayrı eğitim programları oluşturulmalı, kapıdan kapıya bilgilendirme, gurup toplantıları, seminerler, konferanslar düzenlenmelidir. Ayrı toplama çalışmalarına yönelik tanıtıcı reklamlar, afişler, broşürler, pankartlar vb hazırlanmalı, Belediyeler tarafından yerel basın kullanılmalıdır. Uygulama devam ederken gerçekleştirilen çalışmalar atık üreticileri ile paylaşılmalıdır. Eğitim çalışmalarında kullanılacak olan (afişler, broşürler, kitapçıklar, panolar vb.) materyaller ile ilgili bilgiler verilmeli resimleri dosyaya konulmalıdır. Eğitim çalışmalarına materyal ve ekipmanlar tamamlandıktan sonra başlanılmalıdır. Ayrı toplama çalışmasına başlanılmayan bölgelerde eğitim verilmemelidir. Ambalaj atığı üreticilerine kaynaktan ayrı toplama konusunda verilecek eğitimin kimler tarafından, nerede, hangi yöntem ve materyaller ile verileceği, eğitim tarihleri, periyodu, hedef kitlesi ile ilgili bilgiler tabloya göre verilmelidir. Aşama sayısına göre tablo uzatılmalıdır.

Tablo 13-Eğitim

Aşamalar	Mahalle Adı	Eğitimin hedef kitlesi (konut, okul, vs.)	Okul isimleri	Eğitim Tarihleri (Başlangıç-Bitiş)	Eğitim verilecek yerler	Eğitimin kimler tarafından verecektir	Eğitim çalışmalarında kullanılacak yöntem(kapı kapıya bilgilendirme, seminer, konferans vs.)	Eğitim çalışmalarında kullanılacak materyaller	Eğitim tekrarlama periyodu
1. Aşama									
2. Aşama									

4 İZLEME

Ayrı toplama çalışmasının sağlıklı bir şekilde devamını sağlamak amacıyla, hazırlanan uygulama planı doğrultusunda her bir aşamanın izlenmesi ve elde edilen verilere göre değerlendirmelerin yapılması gerekmektedir. Üçüncü bölümde detayları verilen uygulama planında belirtilen hususların yerine getirilip getirilmediği, getirildiyse ne kadarının getirildiği veya getirilememeye nedenleri izlenmelidir. Ayrı toplamanın yapıldığı bölgelerdeki nüfus, toplanan atık miktarı ve kompozisyonunun aylara göre dağılımı, verilen eğitim, yerleştirilen kumbara sayısı, dağıtılan mavi torba sayısı vb. konularda istatistikî veriler tutulmalıdır. Uygulama sırasında karşılaşılan sorunlar takip edilmelidir.

- 4.1 Uygulamanın değerlendirilebilmesi için ilgili taraflarca izleme ekibi oluşturulmalı, izleme planı yapılmalıdır. İzleme ile ilgili aşağıdaki tablo doldurulmalıdır

Tablo 14-İzleme

İzleme ekibi	Kurum/ kuruluş	Aşamalar	İzleme tarihleri	İzleme periyodu

- 4.2 Onaylı planlar Bakanlık tarafından <http://www.atikyonetimi.cevreorman.gov.tr/ambalaj> adresinde yayınlanmaktadır. Belediye tarafından plana uygun toplamanın yapılıp yapılmadığı izlenmekte ve denetlenmektedir. Her altı ayda bir “gelişme raporu” hazırlanarak belediye tarafından Bakanlığa sunulmalıdır. Plana uygun olarak kaynakta ayrı toplama çalışmalarının yürütülmesi, ekipmanların yerleştirilmesi, toplamanın planda belirtilen gün ve saatlerde yapılması, atık üreticilerin tanımlanan sisteme atıklarını vermelerinin sağlanması belediyenin kontrolünde yerine getirilmelidir.

Onaylı planda revize talep edilmesi durumunda; değişiklik gerekçelerinin belediye tarafından yazılı olarak Bakanlığa gönderilmesi gerekmektedir. Bakanlık gerekçelerin ve ilk altı aylık gelişme raporunun Bakanlığa sunulmasından sonra, uygun bulursa değişiklik yapmakta ve ilgili taraflara bildirmektedir. İlk altı aylık gelişme raporu sunulmadan planda değişiklik yapılamaz. Plan kapsamında gerçekleştirilecek çalışmaların sonuçlarının yer aldığı gelişme raporunda hedeflere ulaşılamaması durumunda Bakanlık tarafından belediye uyarı yazısı yazılmaktadır.